

# İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARINDA SGK'NIN İŞVEREN VE 3. KİŞİLERE RÜCU HAKKI ŞARTLARI VE TAZMİNAT HESABI

● Hakkı DEMİRCİ\*

## I.GİRİŞ

Çalışma hayatımızda en sık karşılaşılan sorunların başında işkazaları gelmektedir. Kutsal olan insan yaşamının sona ermesine veya vücudun bir uzvunun sakatlanmasına,kopmasına neden olan bu kazalar, çalışanlar bakımından taşıdığı bu riskler yanında, onları istihdam eden işverenler açısından da ayrı bir maliyet unsuru olmaktadır.Diğer taraftan Sosyal Güvenlik Kurumu da önemli maliyetlerle karşı karşıya kalmaktadır.Çünkü işe başladığı gün işkazasına uğrayan bir işçinin tüm tedavi giderleri karşılanmakta,kişiye çalışma gücü kaybı oranına göre, sigortalı ölmüş ise hak sahiplerine aylık bağlanabilmektedir.Hiç veya 1-2 günlük prim ile 10-20 yıl maaş ödenmesi hali SGK'yı da bu maliyeti işverenlerin üzerine rücu etmeye itmektedir. İşverenlerin kişiyi sigortalı yapması,onun için işkazası ve meslek hastalığı primi ödemesi sorumluluktan kendisini kurtarmamaktadır. Yeni 5510 sayılı yasada 4/a diye tanımlanan sigortalılar eski SSK'lıları,4/b diye tanımlananlar eski Bağ-Kur'lıları, 4/c diye tanımlananlar ise eski memurları ifade etmektedir.Bu makalemizde işkazası ve meslek hastalığını kısaca izah ettikten sonra makale konusu olan rücu tazminat koşullarını ve hesaplanması anlatılacaktır.

---

\* SGK Başmüfettişi,Mali Hukuk Bilim Uzmanı

## II. İŞKAZASININ TANIMI VE KAPSAMI

5510 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde iş kazası;

### II.I.4/a Sigortalıları İçin:

- a) İşyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatına tabi olup olmadığına bakılmaksızın yine bu mevzuatta belirtilen sürelerde çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) İşverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında,

### II.II.4/b Kapsamında Çalışan Sigortalılar İçin:

- a) İşyerinde bulunduğu sırada,
- b) Yürütmekte olduğu iş nedeniyle işyeri dışında,  
Meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan “bedenen” veya “ruhen” özre uğratan “olay” olarak tanımlanmıştır.

Olay işyeri sınırlarında olmuş ise iş kazasıdır. İşyeri; sigortalıların iş yerinde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen iş yerine bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçlar da işyerinden sayılmış bulunmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, Kanunun 13 üncü maddesinde sayılan hal ve durumlardan birinde meydana gelen herhangi bir olay sonucu 4 üncü maddenin (a) ve (b) fıkrası kapsamında çalışan sigortalıların bedenen veya ruhen

arızaya uğraması hali iş kazası sayıldığından, burada göz önünde bulundurulması gereken husus, öncelikle bir olayın var olması ve bu olay ile sonuç arasında bir ilişki bulunması, diğer bir deyimle “neden” ile “sonuç” arasında bir bağlantının olmasıdır.

**Fıkranın (b) bendine göre;** işveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle, sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle meydana gelen olaylar tipik iş kazasını oluşturmaktadır.

**Fıkranın (c) bendine göre;** Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak iş yeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda meydana gelen kazalar iş kazası sayılmaktadır. Bu fıkranın uygulanmasında göz önünde bulundurulması gereken husus, uğranılan kazanın işverenin sigortalıya vermiş olduğu görevle ilgili olup olmadığı ve bu görevin yapılması için geçen süre içinde meydana gelip gelmediğinin tespitine bağlı bulunmaktadır. Tabii burada uygulamada işveren tarafından sigortalıya verilmiş yazılı bir görev emrinin olması uygun olacaktır. Ancak işveren eğer görevlendirmeyi kabul etmişse yazılı görev belgesinin olması mutlak aranmaz. Ancak işveren görevlendirmeyi kabul etmez ise sigortalı veya yakınları temin edecekleri fatura vs. belgelerle görevlendirme olduğunu belgelendirmeleri gerekecektir. Aksi halde sigortalının kazası hastalık sigortası yönünden işleme alınacaktır.

### III. MESLEK HASTALIĞI

#### III.1. Tanım

Kanununun 14 üncü maddesinde meslek hastalığı; sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürllülük hali olarak tanımlanmıştır.

Maddenin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere meslek hastalığı işin

niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple meydana gelen veya işin yürütüm şartları yüzünden uğranılan hastalık sakatlık veya ruhi arıza halleridir.

### **Örneğin;**

Kömür madenlerinde çalışan sigortalıların tutuldukları “silikoz”, “Pnö-mokonyoz”, “Antrekozis” gibi hastalıklar işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple meydana gelen meslek hastalıklarından sayıldığı gibi sıtma savaş işyerlerinde çalışan sigortalıların bataklıkların kurutulması işinde çalıştıkları sırada yakalandıkları “sıtma” hastalığı veya hayvanlarla ilgili işte çalışanların yakalandıkları “şarbon” son yıllarda gerek ülkemizde gerekse diğer ülkelerde de görülen “kuş gribi” gibi hastalıklarında işin yürütüm şartları yüzünden meydana gelmesi nedeniyle meslek hastalığı sayılmaktadır.

### **III.II.Meslek Hastalığının Tespiti:**

Sigortalının çalıştığı işten dolayı meslek hastalığına tutulduğunun;

a) Sosyal Güvenlik Kurumunca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları tarafından usûlüne uygun olarak düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi,

b) Kurumca gerekli görüldüğü hallerde, işyerindeki çalışma şartlarını ve buna bağlı tıbbî sonuçlarını ortaya koyan denetim raporları ve gerekli diğer belgelerin incelenmesi, sonucu Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edilmesi zorunludur.

Meslek hastalığı, işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ve sigortalı olarak çalıştığı işten kaynaklanmış ise, sigortalının bu Kanunla sağlanan haklardan yararlanabilmesi için, eski işinden fiilen ayrılmasıyla hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için Kurum tarafından yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması şarttır.

Bu durumdaki kişiler, gerekli belgelerle Kuruma müracaat edebilirler, herhangi bir meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulgularıyla belirlendiği

ve meslek hastalığına yol açan etkenin işyerindeki inceleme sonunda tespit edildiği hallerde, meslek hastalıkları listesindeki yükümlülük süresi aşılmış olsa bile, söz konusu hastalık Kurumun veya ilgilinin başvurusu üzerine Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun onayı ile meslek hastalığı sayılabilir.

### **III.III.Meslek Hastalığının Bildirilmesi:**

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendi ile 5 inci maddesi kapsamındaki sigortalıların meslek hastalığına tutulduğunu öğrenen veya bu durum kendisine bildirilen işveren tarafından,

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalı bakımından ise kendisi tarafından,

bu durumun öğrenildiği günden başlayarak üç işgünü içinde, İş kazası ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bildirim doğrudan, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yada e-Sigorta ortamında yapılabilir. Taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yapılan bildirimlerde postaya verilmiş tarihi esas alınır.

## **IV.SGK’NIN İŞVEREN VE 3.KİŞİLERE RUCU HAKKI VE KOŞULLARI**

### **IV.I.Dayanak**

Kurum, iş kazası ya da meslek hastalığı sonucu sigortalılara ve bunların ölümleri halinde hak sahiplerine yaptığı her türlü ödemelerle, bağlamış bulunduğu gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerini, zarara sebep olan işveren ya da üçüncü kişilere ödettirme hakkına sahiptir.

İş kazası ve meslek hastalığı sigortasında Kurumun rücu hakkı, 5510 sayılı Kanunun 21, 23 ve 39 uncu maddelerinden kaynaklanmaktadır. İş kazası ve meslek hastalığı olaylarında Kurumun yaptığı her türlü gider ve ödemeler,

bu maddelerde öngörülen şartların meydana gelmesi halinde işverene ve/veya üçüncü kişilere ödettirilebilmektedir.

Kurumun rücu hakkı iki durumda söz konusudur.

Bunlardan birincisi, iş kazası veya meslek hastalığı olayında belirli sorumluluk ve kusur durumunun gerçekleşmesi, diğeri ise sigortalının zamanında Kuruma bildirilmemesidir.

#### IV.II.Sorumluluk ve Kusur Durumunun Gerçekleşmesi

\*İş kazası veya meslek hastalığı işverenin kastı sonucunda meydana gelmişse işveren Kuruma karşı sorumlu hale gelir. Kasıt; iş kazası veya meslek hastalığına, işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması halidir. Zarara neden olan eylemin bilinçli olarak yapılması, kasıt için yeterli olup, sonuçlarının istenip istenmemesi kastı ortadan kaldırmaz.

\* İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, **ihmali veya ağır ihmali**, sorumluluğunu kaldırmaz.

\*İş kazası veya meslek hastalığı işverenin, **sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucunda** oluşmuşsa işvereni Kuruma karşı sorumlu hale getirir. Mevzuat, yasal olarak yürürlüğe konulmuş ve yürürlüğünü muhafaza eden, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği alanında, yasa koyucu ile yasa koyucunun yürütme veya idareye verdiği yetki sonucu, bu organlarca kabul edilen genel, objektif kural veya hükümlerin tümüdür.

\*İşverenin sorumluluğunun tespitinde **kaçınılmazlık ilkesi** dikkate alınır. **Kaçınılmazlık**, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen, kısmen ya da tüm olarak iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur. İşveren alınması gerekli bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez.

\*İş kazası ve meslek hastalığı, **üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle**

meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilir.

**\*İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık; kamu görevlileri, er ve erbaşlar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmiş ise,** bu fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlar hariç olmak üzere, sigortalı veya hak sahiplerine yapılan ödemeler veya bağlanan gelirler için kurumuna veya ilgililere rücu edilmez. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, Kanun uyarınca hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahiplerine, Kurumca rücu edilmez.

\* İş kazasının, Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.

\* İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, Kanun uyarınca hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahiplerine, Kurumca rücu edilmez.

**Meslek hastalığı olaylarında,** işveren ve üçüncü şahısların sorumluluk halleri aranmaksızın, sigortalı veya hak sahiplerine tahsis edilen gelirlerin ilk peşin sermaye değerleri hesaplanıp, rücu tazminat davası açılır. Zira, **meslek hastalığı işyerinin çalışma koşullarından ileri geldiği için işveren, olaydan doğrudan sorumludur.**

#### IV.III.Sigortalının Zamanında Kuruma Bildirilmemesinden Doğan Sorumluluk

1) Sigortalı çalıştırmaya başlandığının süresi içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığı Kurumca tespit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı halleri sonucu ilgililerin gelir ve ödenekleri Kurumca ödenir. Bu durumda, Kurumca yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile gelir bağlanırsa bu gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri tutarı, Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasındaki **sorumluluk halleri aranmaksızın**, işverene ayrıca ödettirilir.

Sigortasız işçi çalıştırırken işkazasına maruz kalınmasının en büyük yaptırımı budur. Çünkü kaza ile ilgili hiçbir kusurunuz olmasa yani bütün güvenlik önlemlerini almış olsanız bile SGK'nın yapacağı tüm giderleri karşılamak durumunda kalırsınız.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olduğu halde(eski Bağ-Kurlular), 8 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen süre içerisinde bildirimde bulunmayanlara, bildirimde bulunmayan sürede meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ilgililerin gelir ve ödenekleri Kurumca ödenmez. 4/b kapsamında sigortalı sayılanlar bildirimlerini yapmadıkları süre içinde maruz kaldıkları işkazalarından dolayı SGK'dan gelir ve ödenek alamazlar.

(3) Sigortalının bildirilmesi gereken yasal süre içerisinde meydana gelen iş kazalarında, Kanunun 23 üncü madde hükmü uygulanmaz.

**Örnek;** 4/a sigortalıları için inşaat işyerinde işe başladığı gün işkazası geçiren ve aynı gün kazadan sonra bildiri yapılan kişi için işveren doğrudan sorumlu değildir.

## V. PEŞİN SERMAYE DEĞERİ TABLOLARI

**Peşin değer**, gelecekte ödenecek gelirlerin, ölüm ihtimali ve belirli bir faiz faktörüne göre hesaplanan bugünkü değeridir. Kurumca, Kanunun aşağıda açıklanan maddelerinde belirtilen giderlerin, yaş, kesilme veya yeniden bağlanma ya da hak sahipliği nedeniyle sonradan gelir veya aylık bağlanma ihtimalleri ve yüzde beş iskonto oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarı tespit etmek amacıyla hazırlanan peşin sermaye değeri tabloları demografik ve ekonomik değişiklikler nedeniyle Kurumca gerekli görülen hallerde güncellenir <sup>1</sup> . İlk peşin sermaye değeri, gelir veya aylığın başlangıç tarihinde yürürlükte olan peşin sermaye değeri tablolarına göre belirlenir.

Kurumca hazırlanan peşin sermaye değeri tabloları;

- Kanunun 21 inci maddesi hükmüne göre, iş kazası ve meslek hastalığı halinde sigortalıya veya hak sahiplerine ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri;

- Kanunun 23 üncü maddesi hükmüne göre, iş kazası ve meslek hastalığı halinde sigortalıya veya hak sahiplerine bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri;

- Kanunun 39 uncu maddesi hükmüne göre, malullük ve ölüm hallerinde sigortalıya veya hak sahiplerine bağlanacak aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri,

hesabında kullanılır.

Peşin sermaye değerlerinin hesabında, sigortalıların veya hak sahiplerinin gelir veya aylığa giriş tarihindeki yaşları esas alınır. Yaş hesabında altı aydan küçük yıl kesirleri dikkate alınmaz. Altı ay ve daha fazla yıl kesirleri tam yıl sayılır.

<sup>1</sup> Tablolar için, SGK Tebliği,28.09.2008 tarih 27011 sayılı Resmi Gazete

## VI. RÜCU DAVALARINA ESAS TUTARIN HESABI

1) İşveren veya üçüncü şahıslar aleyhine açılacak rücu tazminat davalarına konu olabilecek tutar, sigortalı ve hak sahiplerine bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerine, Kurumca, Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken diğer ödemeler eklenerek hesaplanır.

(2) İşveren, rücu tazminat davalarına konu olan, bağlanacak ilk peşin sermaye değerli gelirlerin tamamından kusur oranı kadar sorumludur.

(3) Üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı olaylarında zarara sebep olan üçüncü kişiler ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlar, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamının yarısından kusur oranları kadar sorumludur.

Peşin sermaye değeri, sigortalı veya hak sahibinin yıllık gelirinin peşin sermaye değeri tablosunda gelir başlangıç tarihindeki yaşı karşısında gösterilen peşin değerle çarpımı sonucu bulunan rakamın 100'e bölünmesi suretiyle hesaplanır. Aritmetik formül ile gösterirsek;

**Peşin Sermaye Değeri = (Aylık Gelir Tutarı x 12 x peşin sermaye değeri tablosundaki değer) / 100 olur.**

**Örnek 1:** Sigortalı iş kazası sonucu ölmüştür. Hak sahibi durumunda 25 yaşında eş bulunmaktadır. İş kazasında 5510 sayılı Kanunun 21 nci maddesi gereği işverenin sorumluluğu tespit edilmiş olup, gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri işverene rücu edilecektir.

Gelirin, gelir başlangıç tarihindeki miktarı : 346,13

Eşin yaş karşılığı PMF değeri : 1.793,10

Peşin Sermaye Değeri: (Aylık Gelir Tutarı x 12 x peşin sermaye değeri tablosundaki değer) / 100 olur.

**Peşin Sermaye Değeri:** (346,13 x12 x 1.793,10) / 100 = 74.477,48 YTL dir.

**Örnek 2:** Sigortalı üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle iş kazası geçirmiş ve ölmüştür. Hak sahibi durumunda 3 yaşında bir çocuğu bulunmaktadır.

Bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamının yarısı zarara sebep olan üçüncü kişiye rücu edilecektir.

Gelirin, gelir başlangıç tarihindeki miktarı : 173,07

Çocuğun yaş karşılığı PMF değeri : 1.063,63

Peşin Sermaye Değeri : (Aylık Gelir Tutarı x 12 x peşin sermaye değeri tablosundaki değer) / 100 olur.

Peşin Sermaye Değeri : (173,07 x12 x 1063,63) / 100 = 22.089,89

**Rücu Edilecek Değer:** 22.089,89 / 2 =11.044,95 YTL dir.

### VIII.SONUÇ

Yeni 5510 sayılı yasa ile işkazaları bakımından kaçınılmazlık ilkesine tekrar vurgu yapılmış, eski yasadaki sigortalıların bağışlanmaz kusur hali tanımı yasadan çıkartılarak yerine ağır kusur kavramı getirilmiş,eski Bağ-Kurlular için işkazası kavramı genişletilmiş, içerik olarak aynı hususları içermesine karşın eski yasaya göre ödeneklerde sigortalılar lehine kesintiler getirilmiş, tavan sınırlaması korunmuştur. İşverenlerin çok yakındığı rücu tazminat davalarına da bir çözüm getirilmiştir. İşkazalarında Kurum sigortalıya yaptığı tüm geçici işgöremezlik ödeneklerini ve sağlık giderlerini, meslekte kayıp oranı %10 dan fazla ise bağladığı gelirlerin ilk peşin sermaye değerlerini kusuru oranında işveren veya sigortalılara rücu etmekteydi. Bunun yanında,gelir bağlandıktan sonra ileriki yıllarda ortaya çıkan gelir artışları da ek rücu davalarıyla işverenden alınmaktaydı. Yeni dönemde işte bu sonradan ortaya çıkacak artışlar işverenlerden talep edilemeyecektir. Çünkü rücu davalarında ilk peşin sermaye değeri esas alınacaktır.

## KAYNAKÇA

- Çakmak, İhsan (2001). **Şerhli SSK Kanunu 1-2**. İstanbul: Adalet Yayınevi
- Kurt, Resul (2006). **İş Hukuku Mevzuatında Usul ve Esaslar**. İstanbul: İSMMMÖ
- SGK Eğitim Notları** (Eylül-2008) Ankara : Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Güvenlik Kurumu (23.12.2008). **2008/108 SGK Genelgesi** Sosyal Güvenlik Kurumu (28.09.2008). **İş Kazası Ve Meslek Hastalığı Sigortası Bakımından İşverenin, Üçüncü Kişilerin Ve Sigortalıların Sorumluluğu İle Peşin Sermaye Değerlerinin Hesaplanmasıyla İlgili İşlemler Hakkında SGK Tebliği**, Ankara: Resmi Gazete (27011 Sayılı).
- T.C. Yasalar (10.06.2003). **4857 Sayılı İş Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (25134 sayılı)
- T.C. Yasalar (16.06.2006). **5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete (26200 sayılı).
- T.C. Yasalar (29.07.1964). **506 Sayılı SSK Kanunu**. Ankara: Resmi Gazete